

BRANDKÅREN
NORRA DALARNA

SKÖTSEL AV RÖKLUCKOR

SKÖTSEL AV RÖKLUCKOR

Vid en brand används rökluckor för att ventilerarök från trapphus, butiker, lagerlokaler och liknande utrymmen. Syftet är att sänka temperaturen, minimera rökskadorna och förhindra brandspridning. Rök- och brandgaser hindrar och försvårar utrymning, skadar byggnader och egendom, försvårar släckningsarbetet och utgör fara för både personer i byggnaden och för räddningspersonal.

När en brand uppstår, stiger rök och brandgaser mot taket i byggnaden, vilket resulterar i att röken snabbt fyller rummet och skapar ett tjockt röklager. När rökluckan öppnas släpps röken ut och temperaturen sänks, vilket understryker vikten av fungerande rökluckor.

Rökluckorna kan öppnas manuellt eller automatiskt vid en brand. Normalt sker öppningen genom gasfjäder eller motor. I standardutförande hålls rökluckan stängd av ett smältbleck som utlöses vid 72°C, varpå gasfjädern skjuter upp luckan. Alternativt kan luckan hållas stängd med en hållmagnet och öppnas via brandlarm eller en tryckknapp. Rökluckor kan också utrustas med elmotor för att öppnas och stängas elektriskt och fungera som en del av byggnadens komfortventilation. Brandgasventilation i form av rökluckor kan även finnas i markplan för rökventilering av till exempelvis underjordiska garage.

TYPER AV RÖKLUCKOR

Det finns flera olika typer av rökluckor, nedan listas några av de vanligaste:

- **Fasadventilator:** Utåt- eller inåtgående röklucka för montering i vägg.
- **Tvålocksventilator:** En uppåtgående röklucka med dubbla lock. Det tillverkas i flera olika storlekar för större öppningar och är särskilt anpassad för användning på industritak.
- **Enlocksventilator med kupol:** En uppåtgående röklucka med kupol. Den används främst i offentliga miljöer där kraven på ljusinsläpp är höga.
- **Enlocksventilator med lanternin:** Bågformat lock för största hållfasthet och livslängd.
- **Undertakslucka:** Brandventilator med fallande lock som monteras i undertaket.

VANLIGA FEL OCH BRISTER

Erfarenheter och undersökningar visar att många rökluckor inte fungerar eller öppnas som de är avsedda. I vissa fall har upp till hälften av de installerade luckorna inte kunnat öppnas. Nedan följer vanliga brister som har upptäckts i samband med service eller efter räddningsinsatser:

- Skador på sarg och isolering, till exempel från snöskottning.
- Brandventilatorer fastsatta av takfärg och papp.
- Gasfjädrar som är försvagade eller underdimensionerade.
- Smältsäkringar som har ersatts med vajer.
- Trasiga, sönder- eller fastrostade vajrar och draghandtag som kärvar och låser vajern.
- Transportsäkringar som inte har tagits bort sedan installation.

ANSVAR FÖR RÖKLUCKOR

Fastighetsägaren ansvarar för att rökluckor i tak och trapphus fungerar korrekt. Ägaren eller innehavaren av fastigheten eller anläggningen ska se till att brandgasventilation och rökluckor är fullt funktionsdugliga.

Rökluckorna måste kontrolleras och underhållas regelbundet, vanligtvis årligen, och allt arbete ska vara dokumenterat. Rökluckor utgör en del av det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) för fastigheten.

ÅRLIG KONTROLL

Rökluckor ska kontrolleras årligen enligt SS 883007:2015. Kontrollen ska följa SVEBRA:s riktlinjer samt SS 883007:2015. Årlig service innebär en noggrann inspektion av luckan och manöverdonens funktion, samt eventuellt byte eller reovering av nödvändiga delar. Serviceprotokoll ska upprättas och ange typ av lucka och manövrering, samt dess placering i fastigheten.

Är du det minsta osäker på funktionen på din rökgasventilation eller när den senast är kontrollerad rekommenderar Brandkåren Norra Dalarna att kontakt tas med brandskyddsfirma för vidare hjälp.